نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی
جلد ۳۵، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰، ص. ۲۱۷-۲۰۵

Journal of Agricultural Economics and Development
Vol. 35, No. 3, Fall 2021, p. 205-217

مقاله پژوهشی

بررسی عوامل اجتماعی- اقتصادی مؤثر بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی در استان کرمانشاه

پوریا عطائی[۱]- وحید علی آبادی[۲*]- موسی اعظمی[۳]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۰۳
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۲

چکیده

مشاغل خانگی یکی از راه‌های دستیابی جوامع روستایی به توسعه پایدار بوده است و زنان روستایی نقش مهمی در اقتصاد خانوار دارند. این تحقیق توصیفی- پیمایشی با هدف کلی بررسی تفکیک سطوح مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی بر اساس متغیرهای اجتماعی- اقتصادی انجام گردید. جامعه آماری این تحقیق را زنان خانوارهای مرکز دهستان فش شهرستان کنگاور، استان کرمانشاه که اقدام به گرفتن وام‌های مشاغل خانگی کرده بودند، تشکیل دادند (N= ۱۶۸). در این تحقیق برای انتخاب نمونه‌ها از روش تمام‌شماری استفاده گردید. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق پرسشنامه بود. روایی صوری ابزار تحقیق توسط پانلی از متخصصین مورد تأیید قرار گرفت. برای تأیید پایایی پرسشنامه یک مطالعه راهنما و تکمیل ۳۰ پرسشنامه و تعیین آلفای کرونباخ صورت پذیرفت. ضریب آلفای کرونباخ به‌دست‌آمده، بین ۰/۸۶-۰/۸۱ بود. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از مدل لاجیت استفاده گردید. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از نرم‌افزارهای $SPSS_{22}$ و R مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان دادند که از بین متغیرهای اجتماعی و اقتصادی به ترتیب پایگاه اجتماعی، منزلت اجتماعی و میزان درآمد قدرت بالایی در تفکیک سطوح مشارکت زنان در مشاغل خانگی داشتند. پیشنهاد می‌شود در راستای آشنایی و تشویق زنان روستایی به مشارکت در مشاغل خانگی نسبت به تهیه برنامه‌های آموزشی هدفمند در جهت بهبود کسب‌وکارهای زنان روستایی و آشناسازی آنان با بازارها اقدام نمایند.

واژه‌های کلیدی: توسعه روستایی، زنان روستایی، مشارکت زنان روستایی، مشاغل خانگی

مقدمه

روستا به‌عنوان یک محیط تولیدی همواره در اقتصاد، نقش مهمی را ایفا می‌کند و زنان روستایی با دارا بودن نیمی از جمعیت روستا نقش عمده‌ای را در فعالیت‌های تولیدی به عهده دارند. زنان در امور گوناگون جوامع روستایی مشارکت دارند و در جریان تولید، اقتصاد در سطوح ملی و خانواده نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کنند، به‌طوری‌که می‌توان از آن‌ها به‌عنوان کلید دستیابی به امنیت غذایی نام برد (۷، ۱۵ و ۵۸). در محیط‌های روستایی افزون بر اینکه از نیروی کار زنان در زمینه‌های اقتصادی و کشاورزی استفاده می‌شود، نقش تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در خانواده و جامعه روستایی آن‌ها می‌تواند عاملی بسیار مهم در حل مسائل گوناگون اقتصادی و اجتماعی باشد. از سوی دیگر، به‌منظور تأثیر مقوله مشارکت و دخالت گروه‌های مردمی، باید آن‌ها را در فرایند تصمیم‌گیری نیز دخالت داد؛ چراکه مشارکت مؤثر، متضمن تصمیم‌گیری و مداخله فعال در مسائل گوناگون و رویه‌ها است (۱۳، ۳۱ و ۶۷). این در حالی است که دخیل کردن زنان روستایی در پروژه‌های مشارکتی باعث توانمندسازی آن‌ها می‌شود (۳، ۵، ۱۷ و ۶۶). از سوی دیگر، نوع فعالیت‌های زنان روستایی بنا به موقعیت خاص فرهنگی و اجتماعی در مناطق گوناگون کشور متفاوت می‌باشد. بر اساس آمارنامه وزارت جهاد کشاورزی (۳۶) زنان ۷۰ درصد فعالیت‌های مربوط به زراعت برنج، ۹۰ درصد فعالیت‌های مربوط به تولید سبزی و صیفی، ۵۰ درصد فعالیت‌های مربوط به زراعت پنبه و دانه‌های روغنی، ۳۰ درصد مربوط به امور برداشت باغ‌ها و ۸۰ تا ۱۰۰

۱- دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس
۲ و ۳- به‌ترتیب دانشجوی دکتری و دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان
(*- نویسنده مسئول: Email: vahid.aliabadi@gmail.com)
DOI: 10.22067/JEAD.2021.17745.0

درصد مربوط به تولید لبنیات را در بیشتر استان‌های کشور بـه عهـده دارند.

یکی از زمینه‌های مهم فعالیت اقتصـادی زنـان، مشـاغل خـانگی می‌باشد. تعاریف گوناگونی از مشاغل خانگی ارائه گردیده است. بـرای مثال، در تعریفی که توسط میرک‌زاده و همکاران (۳۹) ارائـه گردیـد، کاری که توسط اعضا خـانواده در محـیط خانـه صـورت مـی‌گیـرد و مزاحمتی برای همسایگان ایجاد نشود و اینکه در محـیط خانـه فقـط تولید کالا صورت گیرد و عرضـه، فـروش و بازاریـابی آن بـه خـارج از محیط مسکونی انتقال یابد. بوهاتووا و شووارز (۱۳) مشاغل خـانگی را هر نوع فعالیتی که در آن فرد یا افراد در محل زندگی‌شان بدون اینکه در استخدام یا مدیریت دیگری باشند، به‌صـورت مسـتقل و در جهـت ایجاد ارزش‌افزوده به تولید، ارائه خدمات و فروش می‌پردازند.

مشاغل خانگی به‌عنوان راهکاری مهم برای ایجاد اشتغال و درآمد در سراسر جهان به‌ویژه برای زنان به شمار می‌رود. بـه‌عنـوان نمونـه، صنایع‌دستی (نظیر نساجی سنتی، بافته‌های داری و زیراندازها، پوشاک سنتی، صنایع‌دستی چرمی و غیره)، فرش دستباف و رشته‌های مـرتبط به صنایع و امور تولیدات دامـی، شـیلات، صـنایع تبـدیلی و تکمیلـی کشاورزی، عشایری، امور تولیدات گیاهی جزء مشاغل خانگی زودبازده معرفی شده‌اند. اما، در کشورهای جهـان سـوم درصـد کمـی از زنـان روستایی در این زمینه مشغول به کار می‌باشند. این در حالی است کـه در ایران بر اساس قانون حمایت از توسعه و ایجـاد اشـتغال پایـدار در مناطق روسـتایی و عشـایری تـا پایـان سـال ۱۳۹۹، ۱۸۰۰۰ میلیـارد تومان طرح مشاغل خانگی تصویب و به بانک‌ها معرفـی شـده اسـت. همچنین، از بهمن ۱۳۹۶ تا پایان سال ۱۳۹۸ حدود ۲۰ درصد طرح‌ها و پـنج درصـد از تسـهیلات پرداختـی در حـوزه اشـتغال روسـتایی و عشایری مربوط به مشاغل خـانگی بـوده اسـت (۳۷). در ایـن میـان، استان کرمانشاه از لحاظ روند رشد پرداخت تسهیلات اشتغال روستایی و عشایری و حمایت از مشاغل خانگی مستقل جایگاه نخست کشور را دارد. به‌طوری‌که از ابتدای سال ۱۳۹۹ در مجموع ۳۱۵ فقره تسهیلات قرض‌الحسنه مشاغل خانگی با پیش‌بینی ۵۴۳ فرصت شغلی پرداخـت شده است. همچنین، این استان در این مـدت در زمینـه پرداخـت بـه مشاغل خانگی مستقل رتبه نخست و در زمینـه پرداخـت طـرح‌هـای پشتیبان رتبه پنجم کشور را کسب کرده است. از نظـر تعـداد مشـاغل پیش‌بینی‌شده برای مشاغل خانگی با ۵۴۳ فرصت شغلی جایگاه سـوم کشوری را دارد. بنـابراین، ایـن اسـتان بـا توجـه بـه قـرار گـرفتن در رتبه‌های نخست کشوری در فعالیت‌های مشاغل خانگی، می‌توانـد در زمینه‌های مختلف مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد (۳۷).

امروزه با توجه به افزایش سریع و گسترده جمعیت ازجمله جمعیت روستایی ایران از یک‌سو و ناتوانی بخش کشـاورزی در اشـتغال‌زایـی کافی برای نیروی کار حجیم و در حـال افـزایش روسـتایی از سـوی دیگر، توسعه اشتغال غیر کشاورزی به‌ویژه برای گروه‌های کم یا فاقـد زمین که برای تأمین نیازهای زندگی، درآمد کافی ندارنـد، از اهمیـت زیـادی برخـوردار اسـت. در جوامـع روسـتایی، از طریـق ایجـاد کسب‌وکارهای کوچک، سرمایه‌گذاری‌ها و پس‌اندازهای محلی افزایش می‌یابند و استفاده از منابع محلی تشویق می‌شـود (۵ و ۳۰). کـاهش بیکاری و افزایش نرخ اشتغال، افـزایش درآمـد و رفـاه مـردم محلـی، افـزایش تولیـدات و خـدمات و درنهایـت، کـاهش مهـاجرت ازجملـه پیامدهای مثبت و مؤثر در ایجاد مشاغل جدید در نواحی روستایی است (۷، ۱۴، ۱۸، ۲۵، ۴۵ و ۵۶). برای ایجـاد کسـب‌وکارهـای خـانگی در مناطق روستایی نیاز به حمایت‌ها و تسهیلات مالی از جانب مسـئولین می‌باشد. این تسهیلات هم باعـث ایجـاد انگیـزه و مشـارکت بیشـتر روستاییان و هم منجر به ایجاد پشتوانه مالی برای آغـاز فعالیـت‌هـای اقتصادی می‌شود. بنابراین، می‌توان بیان داشت که حمایت‌های مـالی نظیر ارائه وام از طرف بخش دولتی می‌توانـد فرآینـد مشـارکت زنـان روستایی در راه‌اندازی مشاغل خانگی را تحـت تـأثیر قـرار دهـد و در صورت عدم ارائه تسهیلات بانکی، زنان روستایی ممکن اسـت بـرای راه‌اندازی مشاغل خانگی به‌نوعی با مشکل مواجـه شـوند و مشـارکت کم‌تری در آن داشته باشند.

بررسی‌های انجام‌شده در رابطه با مشارکت زنان روسـتایی نشـان می‌دهد، با وجود نقش بااهمیـت زنـان روسـتایی در تولیـد، مطالعـات اندکی در خصوص نقش مشاغل خانگی این قشر از جامعـه و عوامـل اجتماعی- اقتصادی مؤثر بر آن انجام شده و به‌نـوعی ایـن گـروه بـه فراموشی سپرده شده‌اند. به‌گونـه‌ای کـه هـم‌اکنـون روزبـه‌روز شـاهد کاهش فعالیت اقتصادی آن‌ها بوده و نه‌تنها در ابعاد خـرد تـأثیراتی در معیشت خانوارهای روستایی دارد؛ بلکه در سطح کلان نیز زمینه افول اقتصادی خانوار روستائیان را فراهم می‌سازد. این در حالی اسـت کـه، بین نرخ اشتغال زنان و درجه توسعه‌یافتگی روستاها ارتباط مسـتقیمی وجود دارد (۲، ۳۴ و ۶۰). لذا، ضرورت دارد به ارزیابی مشاغل خـانگی و نوع مشارکت زنان روستایی بیش‌تر توجه شود. به‌بیان‌دیگر، بررسـی و تحلیل نوع مشارکت زنان روستایی در مشـاغل خـانگی، بـه‌منظـور دستیابی به الگوی مناسب توانمندی آن‌ها به‌عنـوان پایـه‌هـای اصـلی تولید و انجام فعالیت‌های متنوع در روستاها، از ضرورت‌هـای اساسـی است و عدم آشنایی با نوع مشارکت زنان از موانـع اساسـی در جهـت بهبود وضعیت مشاغل خانگی زنان روسـتایی مـی‌باشـد. لـذا، در ایـن پژوهش سعی شده است که به ارزیابی مشارکت و عوامل مؤثر بـر آن در جهت توسعه مشاغل خانگی پرداخته شود.

تحقیقات داخلی

مروری بر تحقیقات انجام‌شده نشان می‌دهد کـه نـوعی گـذار در حوزه کسب‌وکارهای روستایی، از کسب‌وکارهای مبتنی بر کشاورزی به کسب‌وکارهای عمومی (کسب‌وکارهای عمـومی بـه کسـب‌وکارهـای

متوسط و کوچک گفته می‌شوند) رخ داده است. همچنین فعالیت‌های اقتصادی در مناطق روستایی، از تولید به خرده‌فروشی و خدمات روی آورده شده است (۵۴). اعظمی و همکاران (۱) توانمندسازی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن را در مشارکت زنان مؤثر دانسته‌اند. آگهی و همکاران (۴) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین متغیرهایی که باعث توسعه مشاغل خانگی می‌شود از دید زنان روستایی، داشتن مهارت، تخصص و تجربه، انگیزه کسب استقلال بیشتر، معرفی و دیدار با الگوها و افراد موفق است و از دید کارشناسان، برگزاری کلاس‌های آموزشی، برطرف نمودن نیاز مالی زنان، ایجاد بازار محلی برای فروش محصولات است. یعقوبی فرانی و همکاران (۶۵) عوامل بازدارنده گرایش زنان روستایی به راه‌اندازی مشاغل خانگی در شش عامل فرهنگی و اجتماعی، زیرساختی و مالی، شخصیتی، حمایتی، خانوادگی و آموزشی دسته‌بندی نمودند. حیدری (۲۶) عواملی از قبیل انگیزه، پایگاه اجتماعی، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی را با مشارکت زنان روستایی مرتبط دانسته است. فاضل‌نیا و هاشمی (۲۰) باورهای اجتماعی- فرهنگی را از بازدارنده‌های مشارکت زنان روستایی دانسته‌اند. گلابی و همکاران (۲۳) عوامل مؤثر بر مشارکت زنان روستایی را در چهار دسته نهادی، فردی- شخصیتی، اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی تقسیم‌بندی نموده‌اند. میرک‌زاده و همکاران (۳۸)، در واکاوی موانع مشارکت زنان روستایی معتقدند که مهم‌ترین موانع مشارکت زنان روستایی بعد فرهنگی است. آداب‌ورسوم و اعتقادات سنتی حاکم بر مناطق روستایی، اشتغال زنان به فعالیت‌های سخت، تربیت فرزندان، بی‌سوادی یا کم‌سوادی زنان و تمسخر و ایراد اهالی مهم‌ترین عوامل مورد شناسایی در این تحقیقات بوده است. خانی و چوبچیان (۳۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که بین نگرش مثبت زنان به خود، تمایل زنان به شرکت در کلاس‌های آموزشی، تمایل و نگرش مثبت مردان به فعالیت زنان با مشارکت زنان روستایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. قدیری معصوم و همکاران (۲۲) عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را بر مشارکت زنان روستایی تأثیرگذار دانسته‌اند.

تحقیقات خارجی

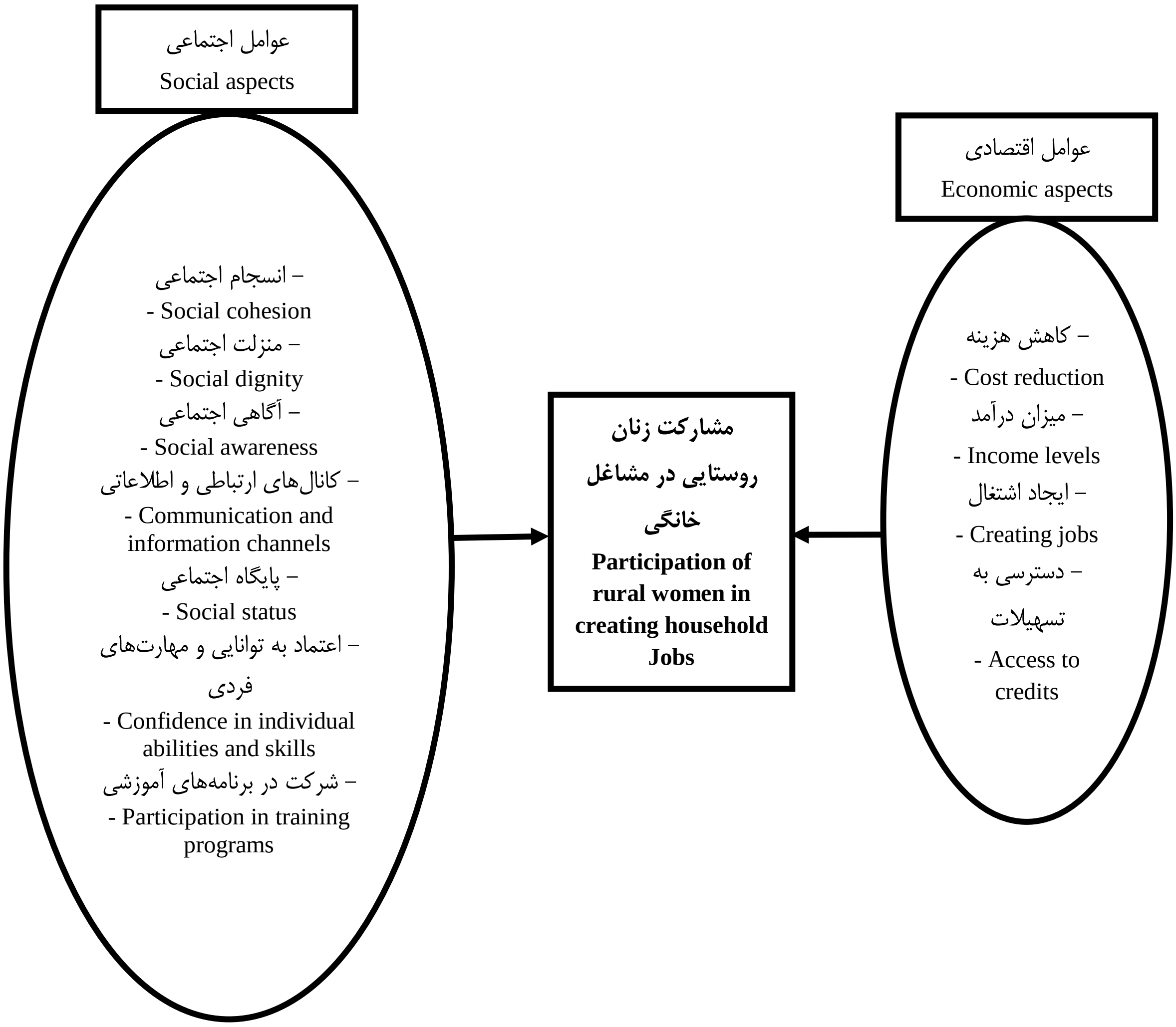
پژوهش تیپل (۵۹) نشان می‌دهد که زنان در جوامع با فرهنگ غالب اسلامی و هندو گرایش بیشتری به کسب‌وکارهای خانگی داشته به‌گونه‌ای که بیش از ۷۰ درصد زنان شاغل در این جوامع در خانه کار کرده یا دارای کسب‌وکار خانگی‌اند. والتر (۶۲)، به این نتیجه رسید که در آلمان زنان از منابع مالی غیررسمی همچون اعتبارات فامیلی استفاده می‌کنند. زنان در این کشور دسترسی محدودی به منابع مالی بانکی دارند و برای تأمین مالی به بانک خانگی متکی می‌شوند. در پژوهشی دیگر عواملی نظیر سن، سطح تحصیلات (۱۲، ۲۴ و ۳۵)، منابع درآمد غیر کشاورزی و فاصله تا بازار (۱۸ و ۲۱) به‌عنوان عوامل مؤثر در مشارکت زنان روستایی در سرمایه‌گذاری‌های خرد شناخته شده‌اند.

شامس الدین و همکاران (۵۳) نقش زنان روستایی را در ارتقاء صنایع کوچک کشاورزی ژاپن بررسی کرده‌اند. بر اساس نتایج آن‌ها، بین سطح مشارکت اقتصادی و اجتماعی زنان با سن، اندازه مزرعه و درآمد خانوار رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشته است. همچنین، می‌توان بیان داشت که از عوامل مؤثر بر مشارکت نیروی کار زنان تحصیلات، وضعیت اقتصادی، وضعیت تأهل و تعداد فرزندان می‌باشد (۴۵ و ۵۱). هر چه سطح تحصیلات زنان افزایش یابد، امکان دستیابی آن‌ها به مشاغل صنعتی و خدماتی افزایش می‌یابد. بنابراین رابطه مثبتی بین تحصیلات و نرخ مشارکت زنان در بازار کار وجود دارد (۴۴). ریچارد و ویلیام (۴۹) معتقدند که در مناطق روستایی عوامل اجتماعی و جمعیت‌شناختی نقش مهمی در تبیین مشارکت نیروی کار زنان دارد. نتایج تحقیقی در نیجریه نیز نشان داده است که ویژگی‌های اجتماعی- اقتصادی زنان در میزان مشارکت آنان تأثیرگذار است (۱۶). در تحقیق دیگری که به بررسی نقش مشارکت در فعالیت‌های اقتصادی زنان در کشور بنگلادش پرداخته است، عواملی از قبیل آموزش، مهارت‌ها و مشارکت نهادی زنان، نقش اساسی در افزایش مشارکت آن‌ها در فعالیت‌های اقتصادی داشته است (۲۷).

حمایت مالی (۵۲ و ۵۵)، متقاعد کردن اعضای خانواده جهت فعالیت و آموزش (۶۱)، ایدئولوژی و طرز تفکر همسران و مردم روستایی (۲۸ و ۴۱)، سطح تحصیلات، ایدئولوژی حاکم بر جامعه روستایی، وابستگی مالی به همسر (۶۳)، تبعیض، ضعف آموزش و مهارت (۳۳) از دیگر عواملی هستند که باعث مشارکت بیشتر زنان روستایی می‌شود. مروری گذرا بر پژوهش‌های داخلی و خارجی انجام‌شده در زمینه مشارکت زنان نشان می‌دهد، محورهای عمده مطالعات در بررسی عوامل مشارکت زنان شامل: عوامل فردی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سازمانی، حقوقی، سیاسی و آموزشی است. البته لازم به ذکر است که در اکثر تحقیقات بر لزوم مشارکت زنان برای دستیابی به توسعه پایدار و توانمندسازی زنان به شیوه‌های مختلف تأکید شده است.

با توجه به مرور پیشینه‌نگاشته‌ها مشخص شد که بیش‌تر پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه مشاغل خانگی به ارزیابی اثرات اقتصادی و اجتماعی این طرح‌ها در جوامع روستایی، موانع و چالش‌های توسعه آن، پتانسیل‌سنجی این مشاغل در روستاها و مواردی از این قبیل پرداخته شده است. این در حالی است که تحقیقات اندکی به‌صورت خاص جنبه‌های اجتماعی- اقتصادی مؤثر بر مشارکت زنان روستایی در مشاغل خانگی را مدنظر قرار داده‌اند. به‌طوری‌که در پژوهش‌های صورت گرفته بعد مشارکت زنان روستایی موردتوجه نبوده است. چراکه مؤلفه‌های اجتماعی- اقتصادی در بین

زنان روستایی می‌تواند سطح مشارکت آن‌ها را در فعالیت‌های کسب‌وکار مشخص نماید. همچنین، پیشینه‌نگاشته‌ها آشکار نمود که از عوامل بسیار مهم در مشارکت زنان روستایی در مشاغل خانگی، عوامل اجتماعی و اقتصادی می‌باشد. هر یک از این عوامل نیز دارای متغیرهایی می‌باشند که در نظر گرفتن آن‌ها باعث تفکیک بهتر مشارکت زنان خواهد شد. بر این اساس چارچوب مفهومی پژوهش به‌صورت نگاره ۱ تدوین گردید. به‌طورکلی، در چارچوب مفهومی پژوهش، دو دسته عوامل اجتماعی و اقتصادی در نظر گرفته شد. در عوامل اقتصادی، متغیرهایی نظیر کاهش هزینه‌ها، میزان درآمد، ایجاد اشتغال و دسترسی به تسهیلات در نظر گرفته شد. در عوامل اجتماعی نیز متغیرهای انسجام، منزلت، آگاه اجتماعی، کانال‌های ارتباطی و اطلاعاتی، پایگاه اجتماعی، اعتماد به توانایی و مهارت‌های فردی و شرکت در برنامه‌های آموزشی مورد بررسی قرار گرفت.

نگاره ۱- چارچوب مفهومی پژوهش (مأخذ: یافته‌های پژوهش)

Figure 1- Conceptual framework of the study (Source: Research findings)

روش پژوهش

این تحقیق ازنظر ماهیت از نوع پژوهش‌های کمّی بوده است. همچنین، این پژوهش یک تحقیق کاربردی است؛ چون نتایج آن برای برنامه‌ریزان توسعه روستایی استفاده می‌باشد. به این صورت که نتایج آن سبب آگاهی مسئولین از سطح مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی و همچنین عوامل اجتماعی- اقتصادی تأثیرگذار بر آن می‌شود. به‌طوری‌که، برای جمع‌آوری داده‌ها، از فن پیمایش استفاده گردید.

جامعه آماری این تحقیق را زنان خانوارهای مرکز دهستان فش شهرستان کنگاور، استان کرمانشاه که اقدام به گرفتن وام‌های مشاغل خانگی کرده بودند، تشکیل دادند (N= ۱۶۸) و از روش تمام‌شماری

استفاده گردید. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق پرسشنامه بود که با بررسی مبانی نظری مختلف و با در نظر گرفتن اهداف تحقیق تدوین گردید. این پرسشنامه شامل سه بخش مشخصه‌های فردی و حرفه‌ای زنان روستایی، متغیرهای اجتماعی (انسجام اجتماعی چهار گویه، منزلت اجتماعی چهار گویه، آگاهی اجتماعی سه گویه، پایگاه اجتماعی سه گویه و اعتماد به توانایی و مهارت‌های فردی چهار گویه) و اقتصادی (کاهش هزینه‌ها سه گویه، ایجاد اشتغال چهار گویه و دسترسی به تسهیلات چهار گویه) و مشارکت زنان در راه‌اندازی مشاغل خانگی بوده است. در سنجش متغیرهای تحقیق از طیف لیکرت پنج‌قسمتی (خیلی کم= ۱ تا خیلی زیاد= ۵) استفاده شد. به‌منظور اطمینان از روایی صوری و محتوایی پرسشنامه، از متخصصین در حوزه توسعه روستایی و جامعه‌شناسی زنان استفاده شد. برای تأیید پایایی ابزار پژوهش نیز یک مطالعه راهنما و تکمیل ۳۰ پرسشنامه توسط زنان روستایی خارج از نمونه آماری و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ صورت پذیرفت. به‌طوری‌که، ضریب به‌دست‌آمده برای متغیرهای مشارکت ۰/۸۶، عوامل اجتماعی ۰/۸۳ و عوامل اقتصادی ۰/۸۱ بوده است. به‌منظور بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی از مدل لاجیت استفاده شده است که متغیر وابسته آن به‌طورکلی به دو گروه تقسیم می‌شود (زنان روستایی که در مشاغل خانگی مشارکت داشتند و آن‌هایی که مشارکت نداشتند) و مقادیر صفر و یک را اختیار می‌کنند. داده‌پردازی اطلاعات نیز با استفاده از نرم‌افزارهای آماری $SPSS_{22}$ و R انجام گردید. به‌منظور داده‌پردازی از مدل لاجیت با استفاده از نرم‌افزار R استفاده شد. پیش‌شرط‌های انجام رگرسیون خطی از قبیل وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته، همسانی واریانس متغیر وابسته و متغیرهای مستقل، توزیع نرمال متغیر وابسته و باقی‌مانده‌ها یا خطای اندازه‌گیری مدل، در مدل لاجیت وجود ندارد (۳۳). در این نوع از رگرسیون از نسبت برتری ((p/(1-p)) استفاده می‌شود و برای به‌دست آوردن مدل لاجیت از این رابطه باید از آن لگاریتم گرفت. لذا، مدل لاجیت به‌صورت تابع (۱) خواهد بود.

$$Ln\left({}^{P}/_{1-p}\right) = intercept + b1 * X1 + b2 * X2 + \cdots + bk * Xk$$

تابع (۱)

در مدل لاجیت، نخست باید مناسبت داده‌ها ازنظر تمایزات جدی متغیرهای مستقل در دو سطح متغیر وابسته برای تفکیک گروه‌ها بررسی شود. آزمون Hosmer and Lemeshow test بررسی می‌کند که آیا احتمال‌های پیش‌بینی‌شده با احتمال‌های مشاهده‌شده همخوانی دارند یا خیر (۴۸). برای تابع به‌دست‌آمده در این پژوهش، مقدار آن ۱۵/۳۷ است که دارای درجه آزادی ۱۰ و سطح معنی‌داری ۰/۰۶۲ است؛ که فرض صفر آن مبنی بر پیش‌بینی احتمال‌های واقعی پذیرفته می‌شود. ازاین‌رو می‌توان نتیجه‌گیری کرد که بین مقادیر مشاهده‌شده با پیش‌بینی‌شده بر اساس این تابع هماهنگی لازم برقرار و نتایج تفسیرپذیر است (۴۸). مقدار شبه R^2 (Nagelkerke R Square) ۰/۲۵ و Cox & Snell R Square ۰/۰۸۱ به‌دست آمد. این امر نشان می‌دهد که تابع استخراج‌شده می‌تواند درصد تغییرات رخداد مشارکت زنان روستایی را با یک مدل لاجیت و براساس متغیرهای اجتماعی- اقتصادی تبیین کند.

نتایج

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان

نتایج توزیع فراوانی نمونه مورد مطالعه گویای آن است که بیشتر آنان در محدوده سنی ۲۰ تا ۳۵ سال قرار داشتند. کم‌ترین سن زنان دارای مشاغل خانگی ۲۵ سال و بیشترین آنان ۶۸ سال سن بود. در مقابل تنها ۲۳/۸ درصد جامعه موردمطالعه سوادی در حد لیسانس و بالاتر داشتند. به‌طوری‌که، ۵۲ درصد زنان سوادی در حد خواندن و نوشتن داشته و یا بی‌سواد بودند. متأسفانه تنها ۳۳ درصد زنان در کسب‌وکارهای خانگی فعال بودند و محصولات خود را به بازار عرضه می‌کردند. در مقابل این‌که ۶۷ درصد زنان در مشاغل خانگی مشارکتی نداشتند.

تحلیل تأثیر متغیرهای اجتماعی- اقتصادی بر مشارکت زنان در مشاغل خانگی

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش ابتدا نمره مشارکت زنان بر اساس میانگین آن در نمونه، در دو سطح مشارکت و عدم مشارکت تفکیک شد.

بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده، تابع لاجیت برآورد شده دارای نرخ پیش‌بینی کلی برابر ۸۶/۶ درصد و درستی تفکیک تا ۸۸ درصد است. بنابراین مدل لاجیت به‌دست‌آمده توانسته است درصد بالایی از مقادیر متغیر وابسته را با توجه به متغیرهایی که وارد معادله شده‌اند را پیش‌بینی نماید. بر اساس جدول ۲، می‌توان تابع لاجیت را به شرح تابع (۲) بیان کرد.

نتایج به‌دست‌آمده نشان دادند که متغیرهای پایگاه اجتماعی، منزلت اجتماعی و میزان درآمد با اطمینان بیش از ۹۰ درصد به لحاظ آماری معنادار بوده‌اند. میزان اثر نهایی برای متغیرهای پایگاه اجتماعی، منزلت اجتماعی و میزان درآمد به‌ترتیب ۰/۷۱۹، ۰/۱۱۱ و ۰/۰۵۱ واحد بوده است. بنابراین، ملاحظه می‌شود که متغیر پایگاه اجتماعی در مقایسه با سایر متغیرها تأثیر بزرگ‌تری بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی دارد. نتایج نشان می‌دهند زنان روستایی که از منزلت اجتماعی، پایگاه اجتماعی و میزان درآمد خانوار بالاتری برخوردار می‌باشند، احتمال مشارکت آن‌ها در ایجاد مشاغل خانگی افزایش می‌یابد.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی زنان روستایی

Table 1- Demographic characteristics of the rural women

متغیر (Variable)		فراوانی (Frequency)	درصد (Percent)
سن (Age)	20-35	72	42.85
	36-45	38	22.61
	45-60	58	34.54
تحصیلات (Education)	بی‌سواد (Illiterate)	41	24.4
	خواندن و نوشتن (Reading and writing)	48	28.57
	دیپلم (Diploma)	14	8.33
	فوق دیپلم (Associate degree)	25	14.88
	لیسانس و بالاتر (BSc, MSc, and PhD)	40	23.8
سابقه فعالیت (Experience)	1-9	59	31.89
	10-15	33	17.83
	16-20	38	20.54
	20<	55	29.72
وضعیت کسب‌وکار (Business status)	فعال در مشاغل خانگی (Active)	56	33.92
	غیرفعال (Inactive)	112	66.08
میزان درآمد ماهانه (ریال) (Monthly income (Rials))	1-5 (Million)	78	46.42
	6-20	53	31.54
	21-30	22	13.09
	30<	15	8.92

اما، سایر متغیرها تأثیر معنی‌داری بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد مشاغل خانگی نداشتند. این در حالی است که در برخی پژوهش‌ها این متغیرها تأثیر معنی‌داری داشته و در برخی نیز تأثیر معنی‌دار نداشته است. لذا، می‌توان استدلال نمود که در هر پژوهشی شرایط اجتماعی- اقتصادی هر جامعه می‌تواند تأثیرگذاری متغیرهای مختلف را دستخوش تغییر نماید. به بیان دیگر، شرایط حاکم بر جامعه و ویژگی‌های فردی افراد می‌تواند عوامل مؤثر بر میزان مشارکت در ایجاد مشاغل خانگی را تحت تأثیر قرار دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

ارتقای حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و برنامه‌ریزی جهت گسترش مشارکت آنان، به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی، شرطی لازم در جهت توسعه پایدار است. این امر در نواحی روستایی که زنان از دیرباز و به گونه سنتی در فعالیت‌های اقتصادی خانواده مشارکت داشته‌اند، از ضرورت بیش‌تری برخوردار است (۴۲). این پژوهش نیز با هدف بررسی مشارکت زنان روستایی در مشاغل خانگی بر اساس متغیرهای اجتماعی- اقتصادی انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد که تنها ۳۳/۹۲ درصد از کسب‌وکارهای خانگی فعال هستند و محصولات خود را به بازارهای مختلف عرضه می‌کنند ۶۶/۰۸ درصد در مشاغل خانگی مشارکتی ندارند. یافته‌های تحلیل تابع لاجیت نیز نشان داد که سه متغیر منزلت اجتماعی، پایگاه اجتماعی و درآمد تأثیر معنی‌داری بر مشارکت زنان روستایی در مشاغل خانگی داشتند. می‌توان نتیجه گرفت که عوامل مختلفی می‌توانند بر مشارکت زنان روستایی در ایجاد کسب‌وکارهای خانگی مؤثر باشند که از تعامل عوامل اجتماعی- اقتصادی با یکدیگر، سطح مشارکت آن‌ها تعیین می‌گردد.

بریمانی و همکاران (۱۱) بر نقش پایگاه اجتماعی افراد تأکید نموده و بیان دارند که پایگاه اجتماعی بالاتر باعث بهبود عملکرد و مشارکت افراد می‌شود. فتحی و میرزاپور (۱۹) نیز معتقدند که افراد در پایگاه اجتماعی بالاتر، به دلیل تعلق و همبستگی به اجتماع، احساس اثربخشی و قدرت اثرگذاری، قدرت تصور ارتباط میان آینده جامعه با آینده آن‌ها و آگاهی از قواعد و الگوهای کنش اجتماعی، به رفتارهای مسئولانه اجتماعی بیشتری مبادرت می‌ورزند. منزلت اجتماعی نیز یکی از عوامل مهم در مشارکت زنان روستایی بوده است. به‌طوری‌که محققان (۴۳، ۵۰، ۴۷ و ۳۲) یکی از دلایل اصلی مشارکت افراد را کسب منزلت اجتماعی می‌دانند. به‌طوری‌که، انسان‌ها به خاطر کسب پاداش‌های اجتماعی و افزودن منزلت اجتماعی خود در گروه‌های اجتماعی عضو می‌شوند، دارایی‌های خود را سرمایه‌گذاری می‌کنند و

کنش مناسبی را انتخاب می‌کنند. از طرف دیگر، میزان درآمد نیز عامل تعیین‌کننده در مشارکت زنان در مشاغل خانگی بوده است. هرچقدر درآمد بیشتر باشد، مشارکت در مشاغل خانگی نیز افزایش می‌یابد. این در حالی است که کتابی و همکاران (۲۹) یکی از موانع توانمندسازی اقتصادی زنان را درآمد پایین دانسته‌اند. عطائی و زمانی میاندشتی (۹) و زمانی میاندشتی و همکاران (۶۸) میزان درآمد را عاملی مؤثر بر توانمند شدن زنان روستایی دانسته‌اند. سایر محققان (۶، ۱۰، ۴، ۸، ۴۰، ۵۷ و ۶۴) نیز بر تأثیر مهم میزان درآمد بر مشارکت زنان تأکید نموده‌اند.

جدول ۲- ضرایب تابع لاجیت مشارکت زنان در مشاغل خانگی
Table 2- Coefficients of the Logit Function of Women's Participation in Household Jobs

متغیرهای پیش‌بینی‌کننده (Variable)	B	S.E.	Wald	Sig.	Exp. (B)	حدود اطمینان ۰/۹۵ برای Exp. (B) (Confidence interval)
درآمد (Income)	0.066	0.081	4.042	0.027*	1.016	0.957, 1.015
هزینه (Cost)	0.104	0.043	0.96	0.089	0.901	0.829, 1.331
اشتغال (Employment)	0.038	0.031	0.028	0.189	0.693	0.855, 1.165
تسهیلات (Credits)	0.143	0.068	0.818	0.181	0.202	0.983, 0.987
انسجام اجتماعی (Social cohesion)	0.052	0.065	0.687	0.124	1.102	0.933, 1.146
منزلت اجتماعی (Social dignity)	0.134	0.043	3.833	0.011*	1.332	1.009, 1.321
آگاهی اجتماعی (Social awareness)	0.031	0.054	0.088	0.410	0.832	1.103, 1.342
پایگاه اجتماعی (Social status)	0.087	0.084	5.303	0.011*	1.652	1.119, 1.267
کانال ارتباطی و اطلاعاتی (Communication and information channels)	0.423	0.063	1.213	0.101	0.77	0.827, 1.115
شرکت در برنامه‌های آموزشی (Participation in training programs)	0.323	0.043	0.068	0.41	1.233	0.943, 1.135
اعتماد به توانایی و مهارت‌های فردی (Confidence in individual abilities and skills)	0.533	0.45	0.347	0.121	0.563	0.146, 2.121
مقدار ثابت تابع لاجیت (Constant)	0.074	1.885	0.001	0.974	-	-

بنابراین، با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌گردد سیاست‌گذاران توسعه روستایی به تهیه طرح جامع توسعه مشاغل خانگی شهرستان و استان که در آن توان‌های بالقوه محیط انسانی و طبیعی در زمینه مشاغل خانگی گنجانده شده باشد، بپردازند. به‌طوری‌که در این طرح جامع، موانع و چالش‌های پیش رو در ابعاد اقتصادی و اجتماعی مشخص‌شده باشد. یکپارچه‌سازی ایده‌ها و راهکارهای توسعه مشاغل خانگی بر اساس ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی از طریق تشکیل کمیته مشاغل خانگی بین نهادهای مرتبط

می‌تواند دید وسیعی را از توانمندی‌های جامعه روستایی فراهم نماید. این کار به‌منظور جلوگیری از اتلاف هزینه‌ها و سرمایه‌ها و همچنین هدفمندسازی راهبرد توسعه پایدار روستایی و کشاورزی از طریق مشاغل خانگی است. همچنین، توصیه می‌شود بازار هدف (فروش محصولات) از سوی سازمان‌های مرتبط نیز جزء برنامه‌های مسئولین قرار گیرد نظیر ایجاد نمایشگاه‌های فصلی و دائمی برای فروش محصولات روستاییان. درنهایت، در راستای آشنایی و تشویق زنان روستایی به مشارکت در مشاغل خانگی نسبت به تهیه برنامه‌های آموزشی هدفمند در جهت بهبود کسب‌وکارهای زنان روستایی و آشناسازی آنان با بازارها اقدام نمایند. گسترش فرهنگ کارآفرینی و خوداشتغالی در جامعه روستایی از طریق الگو قرار دادن افراد کارآفرین نیز، می‌تواند باعث تحت تأثیر قرار دادن پایگاه اجتماعی زنان روستایی و درنتیجه پیشبرد مشاغل خانگی شود.

از مشکلات این پژوهش می‌توان به برقراری ارتباط با زنان روستایی و جمع‌آوری اطلاعات از آن‌ها اشاره نمود. چراکه در بین جامعه روستایی پژوهشگران به‌عنوان افراد بیرونی تلقی می‌شوند و وارد شدن به محیط روستایی و جمع‌آوری اطلاعات به‌خصوص از زنان روستایی دشوار می‌باشد. برای پژوهش‌های آتی نیز می‌توان پیشنهاد داد که فرآیند مشارکت زنان روستایی در مشاغل خانگی مستندسازی گردد و چارچوب اجرایی برای موفقیت این قشر از جامعه تدوین و به سایر روستاهای کشور تعمیم داده شود.

منابع

1. Aazami M., Ataei P., Aliabadi V., and Mousivand M. 2016. Assessment of Psychological Empowerment Components on the Women's Participation in Community-Based Organizations: Structural Equation Usage. Scientific Journal Management System 7(25): 143-162. (In Persian with English abstract)
2. Abakah E. 2018. Participation without a voice? Rural women’s experiences and participation in local governance activities in the Abura–Asebu–Kwamankese district of Ghana. Cogent Social Sciences 4(1): 154-168.
3. Abu Samah A., Ahmad N., and Ndas Ndaeji M. 2013. Rural Women Empowerment through Self Help Groups in Nigeria: The Role of Participation and Volunteerism. Life Science Journal 10(4): 744-754.
4. Agahi H., Mirakzadeh A.A., and Taghi Beigi M. 2012. Prioritization of Effective Factors in the Development of Household Jobs in West Islamabad. Scientific Journal Management System 3(11): 181-202. (In Persian with English abstract)
5. Akkas Z. 2014. Women's Participation in Communal Activities in Rural Bangladesh. Local Government Studies 40(4): 495-517.
6. Alami Neisi M. 2015. Meta-analysis of empirical studies on the impact of household size on the professional success of women in different countries. Women's Strategic Studies 17(67): 205-270. (In Persian with English abstract)
7. Anthopoulou T. 2010. Rural women in local agro food production: Between entrepreneurial initiatives and family strategies: A case study in Greece. Journal of Rural Studies 26(4): 394-403.
8. Arnold M.E., Jana L., Meinhold T.S., and Ashton C. 2007. The Motivation for and Developmental Benefits of Youth Participation in County 4-HFairs: A Pilot Study. Journal of Extension 45(6).
9. Ataei P., and Zamani Miandashti N. 2012. The Role of Women's Cooperatives in Empowerment of their Members. Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research 42-2(3): 433-444. (In Persian with English abstract)
10. Barghi H., Tagdisi A., Taziki R., and Naderkhani Z. 2014. Investigating Rural women's Participation in Agricultural Activities (case of Northern Astarabad villages of Gorgan). Spatial Planning 3(4): 155-174. (In Persian with English abstract)
11. Barimani F., Bazrafshan J., and Shafiei B. 2015. The Effect of Social Base in Rural Administrators Performance (Case Study: Hassan Abad District of Eslamabad-e- Gharb. Scientific Journal Management System 5(19): 163-172. (In Persian with English abstract)
12. Bhoj S., Bardhan D., and Kumar A. 2013. Determinants and implications of rural women's participation in microfinance programme: An analysis of dairy self-help groups in Uttarakhand State of India. Livestock Research for Rural Development 25(10).
13. Bohatova Z., and Schwarcz P. 2016. Evaluation of support for non-agricultural activities in Slovakia in the period 2007-2013 through the rural development programme 2007-2013. Journal of Central European Agriculture 17(2): 467-476.
14. Boncinelli F., Bartolini F., Casini L., and Brunori G. 2017. On farm non-agricultural activities: geographical determinants of diversification and intensification strategy. Letters in Spatial and Resource Sciences 10(1): 17-29.
15. Chmielinski P. 2007. The impact of the CAP on the development of rural entrepreneurship in Poland. Zemes Ukio Mokslai 14: 35-40.
16. Damisa M.A., and Yohanna M. 2007. Role of rural women in farm management decision making process. World Journal of Agricultural Sciences 3(4): 543-546.

17. Demir N., Aksoy A., Atsan T., and Demir O. 2016. Determining the Levels of Participation of Women Living in Rural Areas in Training Activities on Women's Rights: Case of Turkey. The Anthropologist 24(2): 611-616.
18. Djoumessi Y.F., Kamdem C.B., and Ndeffo Nembot L. 2020. Moving off Agrarian Societies: Agricultural Productivity to Facilitate Economic Transformations and Non-agricultural Employment Growth in Sub-Saharan Africa. Journal of International Development 32(3): 324-341.
19. Fathi S., and Mirzapouri J. 2016. The Effect of Socio-economic base on Social Participation (Case of Study: The Youth in Babol City). Sociological Studies of Youth Journal 7(22): 87-100. (In Persian with English abstract)
20. Fazelnia G., and Hashemi R. 2015. Analysis of Socio – Cultural Inhibitory Beliefs of Rural Women's Participation in Planning and Management Process of Rural Development (Case Study: The City of Rustam). Scientific Journal Management System 6(21): 41-66. (In Persian with English abstract)
21. Fu Z., Mei L., Liu Y., Tian J., Zheng R., and Tian J. 2020. Spatial Pattern of Female Non-agricultural Employment and Its Driving Forces in Guangdong Province, China: A Perspective of Individual and Family-level. Chinese Geographical Science 30(4): 725-735.
22. Ghadiri Masom M., Bagheyani H., Ghaneyan M., and GhadiriMasom M. 2012. Barriers Identified for rural Women Participation in Samaleh and Salie-e Villages of Khuzestan in Development Programs. Journal of Studies of Human Settlements Planning 7(20): 1-15. (In Persian with English abstract)
23. Gholabi S., Ebrahimi M.S., and Alibeigi A.H. 2014. Analysis of rural women's participation in cooperatives city Falavarjan application Sherry arnstien's Ladder Participation. Scientific Journal Management System 4(16): 21-44. (In Persian with English abstract)
24. González-Corzo M.A. 2020. Entrepreneurship in post-Soviet Cuba: self-employed workers and non-agricultural cooperatives. International Journal of Entrepreneurship and Small Business 41(2): 197-226.
25. Grabe S., and Dutt A. 2019. Community intervention in the societal inequity of women's political participation: The development of efficacy and citizen participation in rural Nicaragua. Journal of Prevention & Intervention in the Community 1-19.
26. Heidari A. 2013. The study of cooperation rate of women village in village development (case study: Emamzadeh-jafar Rural District -Kohgiluyeh and Boyer Ahmad province). Spatial Planning 3(2): 143-156. (In Persian with English abstract)
27. Hoque M., and Itohara Y. 2008. Participation and decision making role of rural women in economic activities: A comparativestudy for members and non-members of the micro-credit organizations in Bangladesh. Journal of Social Sciences 4(3): 229-236.
28. Karim K.M.R., and Law C.K. 2013. Gender ideology, microcredit participation and women's status in rural Bangladesh. International Journal of Sociology and Social Policy 33(1): 45-62.
29. Ketabi M., Yazdkhasti B., and Farokhi Rastabi Z. 2005. Preconditions and Barriers to Women Empowerment: A Case Study of Women in Isfahan. Applied Sociology 19: 1-20. (In Persian with English abstract)
30. Khandker R.S. 2006. Determinants of womens time allocatio-n in RuralBangladesh. Economic Development and Cultural Change 5: 240-265.
31. Khani F., and Ahmadi M. 2009. A study on the effects of women's participation in the economic and social decision makings in rural areas case study: Chiar –Yamchi of Zanjan district. Women in Development & Politics 7(4): 95-114. (In Persian with English abstract)
32. Khani F., and Chubchian S. 2012. Gender relations in Rural Spaces and its Effects on Women's participation, a Comparative Study on Moreedan Rural District of Langerud City in Gilan Province and Rural District of Hooly from Paveh city in Kermanshah Province. Journal of Rural Research 3(11): 113-137. (In Persian with English abstract)
33. Liao T.F. 1994. Interpreting Probability Models: Logit, Probit, and Other Generalized Linear Models (Quantitative Applications in the Social Sciences). Sage Publications, Inc.
34. Lyndon N., Er A.C., Selvadurai S., Mohd Fuad M.J., Junaidi A.B., Rosniza A.C.R., and Rahim M.H.A. 2012. Constructs of economic participation of rural native men and women. Journal of Applied Sciences Research 8(8): 4103-4112.
35. Mahmoudlou F. 2014. Investigating the Role of Women in the Development of Rural Areas (Case Study of Namin City) (MSc), Faculty of Humanities, Islamic Azad University. (In Persian with English abstract)
36. Majumdar K. 2020. Rural Transformation in India: Deagrarianization and the Transition from a Farming to Non-farming Economy. Journal of Developing Societies 36(2): 182-205.
37. Ministry of Agriculture. 2019. Agricultural Statistics. Deputy of Planning and Economy, Vol. II. (In Persian)
38. Ministry of Cooperatives, Labour, and Social Welfare. 2020. Household Jobs Accreditation Report. Secretariat of the Household Jobs Organization and Support Headquarters. (In Persian)
39. Mirakzadeh A.A., Aliabadi V., and Shams A. 2010. A Study of Barriers to Participation of Rural Women in Educational and Extension Programs. Rural and Development 13(2): 147-165. (In Persian with English abstract)
40. Mirakzadeh A., khaledi E., and gholami M. 2017. Investigation of Effective factors and barriers on Development of non-agricultural activities with emphasis on home jobs (Case: Ghory Ghale Village). Iranian Journal of

Agricultural Economics and Development Research 48(3): 533-545. (In Persian with English abstract)
41. Mirlotfi M., Bandani M., and Shahraki S. 2013. The role of the hidden work of women in rural household welfare (Case study: Rural women in Hamoon city). Spatial Planning 3(3): 49-68. (In Persian with English abstract)
42. Nazir S., Khan I.A., Shabaz B., and Anjum F. 2013. Rural women's participation and constraints in agricultural activities: A case study of district Nankana Sahib, Punjab. Pakistan Journal of Agricultural Sciences 50(2): 317-322.
43. Noori S.H., and Ali Mohamadi N. 2009. An analysis of rural women economical activities (case study: Baraan region_ Isfahan city). Geography and Environmental Planning 20(2): 87-104. (In Persian with English abstract)
44. Nouroozi D.F., and Bakhtiari M. 2010. Social Participation and Its Determining Factors. Rahbord Journal 53(53): 249-253. (In Persian with English abstract)
45. Pinquart M., and Schindler I. 2007. Changes of life satisfaction in the transition to retirement: A latent class approach. Journal of Psychology & Aging 22(4): 442–455.
46. Ponpunthin N. 2020. Factors affecting saving adequacy of Thai non-agricultural workers. Southeast Asian Journal of Economics 8(2): 109-127.
47. Potter J. 2008. Entrepreneurship and Higher Education. Paris: OECD-Local Economic and Employment Development (LEED).
48. Rezapour Z., and Ansari H. 2015. Investigating and studying the extent of women's participation in family decision-making in Bojnourd city and the factors affecting it. Woman and Family Studies 7(28): 35-56. (In Persian with English abstract)
49. Rice J.C. 1994. Logistic regression: An introduction. In B. Thompson (Ed.), Advances in social science methodology (Vol. 3, pp. 3-28). Greenwich, CT: JAI Press.
50. Richard E., and Wiliam P. B. 2009. Labor force participation of women in rural and urban China. Rural Sociology 56(1): 1-21.
51. Roosta K., Tajrizi E., and Zamanipur A. 2010. A Study on Factors Affecting the Participation Rural Women in Production Cooperatives. Co-Operation and Agriculture 21(2): 91-111. (In Persian with English abstract)
52. Salvioni C., Henke R., and Vanni F. 2020. The impact of non-agricultural diversification on financial performance: Evidence from family farms in Italy. Sustainability (Switzerland) 12(2).
53. Sanderson M.R., Bergtold J.S., Heier Stamm J.L., Caldas M.M., Ramsey S.M., and Aistrup J. 2018. Climate change beliefs in an agricultural context: what is the role of values held by farming and non-farming groups? Climatic Change 150(3-4): 259-272.
54. Shames-El-Din M.S., Yutaka T., Kim J., Wang Z.G., and Kai S. 2000. The role of women in promoting small industries as an example of socio-economic activities: An overview on the Japanese experience. Journal of the Faculty of Agriculture Kyushin University 45(1): 335-347.
55. Sharifzadeh A., Khajeh Shahkohi A., Abdollahzadeh G., and Sharifi M. 2014. Diagnosing Development of Rural Family Enterprises in Golestan Province. Journal of Rural Research 5(1): 1-24. (In Persian with English abstract)
56. Simioni F.J., Hoff D.N., and Da Silva C. 2016. Diversification and non-agricultural activities as income alternatives in family farm: A case study in the painel/SC. Revista Brasileira de Gestao e Desenvolvimento Regional 12(2): 185-207.
57. Stathopoulou S., Psaltopoulos D., and Skuras D. 2004. Rural entrepreneurship in Europe: A research framework and agenda. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research 10(9): 404-425.
58. Smith T.J. 2005. Ethnic and Gender Differences in Community Service Participation among Working Adults. Journal of Extension 43(2).
59. Tanwir M., and Safdar T. 2013. The rural woman's constraints to participation in rural organizations. Journal of International Women's Studies 14(3): 210-229.
60. Tipple G. 2006. Employment and work conditions in home based enterprises in four developing. Countries, Work Employment and Society 20(1): 165-185.
61. Uduji J.I., and Okolo-Obasi E.N. 2018. Young rural women's participation in the e-wallet programme and usage intensity of modern agricultural inputs in Nigeria. Gender, Technology and Development 22(1): 59-81.
62. Verma C., and Rao P.S.S. 2014. Determinants of rural women's participation in India's National Leprosy Eradication Programme. Indian Journal of Leprosy 86(3): 105-110.
63. Walter P. 2006. Introduction to the Special Issue toward Building Women's Entrepreneurship: Theory & Practice. Paris: OEC.
64. Wang Z., and Dai W. 2013. Women's Participation in Rural China's Self-Governance: Institutional, Socioeconomic, and Cultural Factors in a Jiangsu County. Governance 26(1): 91-118.
65. Wang J., Xin L., and Wang Y. 2020. How farmers' non-agricultural employment affects rural land circulation in China? Journal of Geographical Sciences 30(3): 378-400.
66. Yaghoubi Farani A., Vahdat Moaddab H., and Latifi S. 2014. Identifying Inhibitions of Rural Women's Trend to Home Businesses (Case Study: Sardrod district, Razan county). Women in Development & Politics 11(4): 559-574. (In Persian with English abstract)

67. Yang L. 2012. Empowered or disempowered? Women's participation in a development project in rural China. Asian Journal of Women's Studies 18(3): 38-67.
68. Yuerlita. 2017. Chapter 7 - Women's Participation in a Rural Water Supply and Sanitation Project: A Case Study in Jorong Kampung Baru, Nagari Gantung Ciri, Kubung Subdistrict, Solok, West Sumatra, Indonesia. In R. Febriamansyah, Yonariza, R. Ullah, & G. P. Shivakoti (Eds.), Redefining Diversity & Dynamics of Natural Resources Management in Asia, Volume 4 (pp. 89-102): Elsevier.
69. Zamani Miandashti N., Ataei P., and Izadi N. 2013. Investigation of Empowerment Levels and Rate among Members of the Women's Rural Association (A Case Study of the Tafihan Women's Association, Shiraz County). Women in Development & Politics 10(4): 153-172. (In Persian with English abstract)

Journal of Agricultural Economics and Development
Vol. 35, No. 3, Fall 2021, p. 205-217

نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی
جلد ۳۵، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰، ص. ۲۱۷-۲۰۵

Study of Socio-economic Factors Affecting the Participation of Rural Women in Creating Indoor Jobs in Kermanshah Province

P. Ataei[1]- V. Aliabadi[2*]- M. Aazami[3]

Received: 24-11-2019
Accepted: 31-01-2021

Introduction: The role of rural women in the process of economic development has been a growing concern of economists, planners, and the governments. The potentials of rural women as economic actors are not yet fully analyzed and yet there has not been adequate attention to the way gender affects rural women's participation in economic development. Many projects for productivity increase in agriculture and rural development could not be realized or the outcome might have been different, if women had been involved in the process. Projects for family planning, the spread of literacy and basic health care cannot be achieved without recognition of the importance of the role of women. In the rural areas many poor families depend upon the income of women, who contribute significant amount of cash income to the subsistence level of economy. Always, indoor jobs are one way to achieve sustainable development in rural communities and rural women have a main role in the household economyy. The aim of this descriptive-survey research was to find out discrimination level of rural women participation in the indoor Jobs creation based on socio-economic aspects. Existing structures of decision-making in most developing countries cannot adequately represent women's issues; their work and potentials for development have been neglected. The situation calls for structural change. Women's full involvement in the formulation of programs would affect their lives. Access to and control of development resources need to be supported by organizations of the rural women themselves. Participation through local level organizations are critical for an empowering process, and which can provide access to resources for self-sustained development.

Materials and Methods: This research is a quantitative study, non-experimental type and, an applied research, in terms of nature, the extent of controlling variables, and objective. Survey design was applied to achieve research objectives. The research population were included rural women of Fash district, Kangavar County, Kermanshah province that had to take out a loan for indoor job (N= 168). In this study census method was used. Data collection instrument was a questionnaire. Five-point Likert-type response scale (from very low= 1 to very high= 5) was used to measure research variables. Questionnaires' face validity was confirmed by a panel of experts. Pilot test was performed to evaluate its reliability that Cronbach's alpha was between 0.81-0.86. Analyzing data was done by $SPSS_{23}$ and R tools.

Results and Discussion: The analysis of rural women's demographic characteristics showed that most rural women were between the ages of 20 and 35 years. 23% of women were bachelor or higher. Thus, 52 percent of literate women were literate or illiterate. 33 percent of women were active in home businesses and marketed their products. In contrast, 67 percent of women did not participate in indoor jobs. To investigate the research hypotheses, women's participation score was divided into two levels named participation and non-participation based on the mean of the sample. Ordinal logistic regression was used for data processing using R software. Finding indicated that among the variables of the social and economic aspects, social status and income levels were highly discriminating the participation of rural women in indoor Jobs.

Conclusion: It can concluded that promoting women's participation in social, economic and planning activities in order to expand their participation, especially in the economic field, is a prerequisite for sustainable development. This is particularly needed in rural areas where women have long been traditionally involved in family economic affairs. Also, it can concluded that various factors influence the participation level of rural women in the indoor jobs creation. In other words, interaction among socio-economic components can determine participation level of rural women. According to the results of this study, it is suggested that if the conditions and demands of rural women are provided, family businesses in rural areas can be organized as cooperatives. In order to familiarize and encourage rural women to participate in indoor business, targeted training programs to improve rural women's businesses should be provided to familiarize them with markets. In addition, the support

1- Ph.D. Department of Agricultural Extension & Education, Tarbiat Modares University, Tehran
2 and 3- Ph.D. Candidate and Associate Professor, Department of Agricultural Extension & Education, Bu-Ali Sina University, Hamedan, respectively.
(*- Corresponding Author Email: vahid.aliabadi@gmail.com)
DOI: 10.22067/JEAD.2021.17745.0

provided by officials by providing the facilities needed to set up home businesses such as loans and banking facilities can help develop the industry in rural areas. Finally, development of entrepreneurial and self-employment culture in rural society by empowering entrepreneurs can impact the social status of rural women and promote home businesses.

Keywords: Household jobs, Rural development, Rural women's participation, Rural women